

Raadsvoorstel en besluitnota

Onderwerp

Rapportage 2026 Stand van Zaken Geheimhouding bestuurlijke behandelvoorstellen

Gevraagd besluit

1. Kennis te nemen van de volgende overzichten van bestuurlijke behandelvoorstellen (BBV's):
 - Bijlage 1 Overzicht geheime BBV's en openbare BBV's met geheime bijlage(n) met eindstation B&W – Geheimhouding (gedeeltelijk) opheffen 10264759
 - Bijlage 2 Overzicht geheime BBV's en openbare BBV's met geheime bijlage(n) met eindstation B&W – Geheimhouding handhaven 10264759
 - Bijlage 3 Overzicht geheime BBV's en openbare BBV's met geheime bijlage(n) met eindstation Raad – Geheimhouding (gedeeltelijk) opheffen 10264759
 - Bijlage 4 Overzicht geheime BBV's en openbare BBV's met geheime bijlage(n) met eindstation Raad – Geheimhouding handhaven 10264759
 - Bijlage 5 Overzicht geheime BBV's en openbare BBV's met geheime bijlage(n) met eindstation B&W of Raad – Geheimhouding tussentijds opgeheven 10264759
2. Kennis te nemen van het gehanteerde geheimhoudingskader, Bijlage 6 Gehanteerd kader bij het opleggen van geheimhouding 10264759.
3. Akkoord te gaan met het op grond van artikel 87 Gemeentewet (gedeeltelijk) opheffen van de geheimhouding op de BBV's zoals genoemd in Bijlage 3 Overzicht geheime BBV's en openbare BBV's met geheime bijlage(n) met eindstation Raad – Geheimhouding (gedeeltelijk) opheffen 10264759

Geheimhouding op grond van de Gemeentewet

Openbaar

(Correctief) referendum bij raadsbesluiten

Het raadsbesluit is niet spoedeisend en daarmee wordt dit raadsbesluit niet eerder uitgevoerd/verder behandeld dan drie weken nadat de Raad het besluit heeft genomen. In artikel 8 van de referendumverordening is namelijk een 'correctief referendum' mogelijk gemaakt.

Kernverhaal

Gemeente Zaanstad staat voor open en transparant bestuur. Openbaarheid is de regel en het opleggen van geheimhouding is een uitzondering. Geheimhouding wordt daarom zoveel mogelijk beperkt. Dit wordt zo precies mogelijk gedaan, door alleen de informatie die (nog) niet openbaar kan worden in een aparte geheime bijlage op te nemen. Hiermee wordt voorkomen dat op een heel besluitvormingsstuk geheimhouding wordt gelegd, terwijl er misschien alleen één alinea niet openbaar gedeeld kan worden.

Ieder jaar vindt een toets plaats van welke BBV's de geheimhouding (gedeeltelijk) opgeheven kan worden. De bevoegdheid hiervan ligt bij B&W (hierna college) of de raad.

Het uitgangspunt is dat geheimhouding zoveel mogelijk wordt beperkt en periodiek wordt herbeoordeeld.

Aanleiding

Met de raad is in 2015 afgesproken dat het college jaarlijks de huidige stand van zaken op geheimhouding deelt van alle geheime BBV's die ter kennisname naar de raad zijn gegaan of waar de raad over heeft besloten.

De laatste rapportage is in juli 2024 aangeboden aan de raad. Daarna is gewerkt aan een verbeterd overzicht van BBV's waarop geheimhouding rust door de ingebruikname van het geheimhoudingsregister in iBabs. Vervolgens is in 2025 gewerkt aan de verbetering van het proces rondom het opheffen van geheimhouding op bestuurlijke behandelvoorstellen, waarbij gekeken is naar een toekomstgerichte werkwijze.

Beoogd resultaat

Het beoogd resultaat is het bieden van een actueel en volledig overzicht van BBV's waarop geheimhouding rust en het (waar mogelijk) opheffen daarvan, ter bevordering van transparantie richting raad en inwoners.

Kader

- Artikel 87 van de Gemeentewet regelt de geheimhoudingsplicht voor informatie die door een bestuursorgaan als geheim is aangemerkt. Personen die kennismaken van deze informatie zijn verplicht de geheimhouding in acht te nemen zolang deze van kracht is. De geheimhouding kan uitsluitend worden opgeheven door het bestuursorgaan dat daartoe bevoegd is.
- Artikel 5.1 van de Wet open overheid (Woo) bevat de gronden op basis waarvan openbaarmaking van informatie kan worden geweigerd of beperkt. Deze gronden, zoals de bescherming van de persoonlijke levenssfeer of het economisch en financieel belang van de overheid, vormen de juridische basis voor het opleggen en motiveren van geheimhouding op stukken.

Argumenten en afwegingen

Het is met het oog op een goed openbaar bestuur wenselijk dat de gemeente Zaanstad zoveel mogelijk haar taken in openbaarheid uitoefent. De bevoegdheid tot het opheffen van geheimhouding komt toe aan het bevoegde bestuursorgaan.

Gevolgd proces van beoordeling BBV's op opheffen geheimhouding

Alle geheime BBV's en openbare BBV's met geheime bijlage(n) waar eerder (gedeeltelijk) geheimhouding is opgelegd zijn opnieuw voorgelegd ter beoordeling. Bij deze beoordeling vindt een toets plaats of de geheimhouding nog moet worden gehandhaafd of dat de geheimhouding moet worden opgeheven. Het opleggen van geheimhouding op BBV's is geregeld in de Gemeentewet 87 in combinatie met de Woo.

Voor een deel van de BBV's is aangegeven dat deze worden overgedragen aan het Gemeentearchief op basis van de Archiefwet 1995. Twintig jaar na besluitvorming worden de BBV's overgebracht naar het Gemeentearchief en geldt de Archiefwet 1995. Dit betekent dat de documenten in principe openbaar worden, tenzij er een geldige uitzonderingsgrond is om de openbaarheid te beperken.

De BBV's zijn gescreend op de volgende aspecten:

- door welk bevoegd bestuursorgaan is opgelegd;
- of het besluit volledig geheim is of alleen bijlage(n);
- of de termijn aansluit op het geheimhoudingskader 2024;
- of herbeoordeling nodig is voor eerder gestelde lange termijnen van geheimhouding;
- of de geheimhouding nog actueel is;
- of openbaarheidsbelang voorgaat en de geheimhouding (deels) kan worden opgeheven;
- of een uitzonderingsgrond van artikel 5.1 Woo van toepassing is en welke motivering daarbij hoort;
- of betrokken derden/belanghebbenden het in geval van opheffing geheimhouding hier mee eens zijn;
- of de Archiefwet 1995 van toepassing is.

Met deze besluitnota besluit het college over voortzetting of opheffing van de eerder opgelegde geheimhouding.

Met het raadsvoorstel zal de raad besluiten over voortzetting of opheffing van de eerder opgelegde geheimhouding op raadsbesluiten en stukken die onder geheimhouding ter kennisname zijn aangeboden door het college.

Erepenningen

Voorheen werd op stukken rondom de erepenning volledig geheimhouding gelegd tot aan het moment van uitreiking. Na uitreiking werd de geheimhouding (deels) opgeheven en werden de stukken openbaar gemaakt. Deze opheffing vond echter niet plaats via een formeel besluit, wat niet in overeenstemming was met de geldende regels rondom geheimhouding. Naar aanleiding van dit inzicht is de werkwijze aangepast. Voor de bestaande gevallen is met deze rapportage een inhaalslag gemaakt door alsnog formeel te besluiten over de (gedeeltelijke) opheffing van de geheimhouding.

Voor de nieuwe gevallen wordt voor een deel van de bijlagen binnen de BBV's gewerkt met een embargo. Na de uitreiking van de erepenning gaat het embargo eraf en zijn deze stukken openbaar beschikbaar. Een deel van de bijlagen blijft voor een periode van vijf jaar geheim.

Besloten BBV's door college en raad vanaf 2020 tot en met 2025 in cijfers

Hieronder zijn de aantallen BBV's vanaf 2020 tot en met 2025 te zien die per jaar besloten zijn door het college en de raad en hoeveel hiervan geheime BBV's en openbare BBV's met geheime bijlage(n) zijn:

Jaar	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Totaal aantal B&W- en raadsbesluiten (openbaar en geheim)	605	755	598	580	469	548
Totaal percentage B&W- en raadsbesluiten waarop (gedeeltelijk) geheimhouding is opgelegd ten opzichte van het totaal aantal B&W- en raadsbesluiten (openbaar en geheim)	9,5%	7,2%	5,9%	5,5%	8,9%	7,5%
Aantal besloten geheime BBV's door college (C) en raad (R)	R: 14 C: 10	R: 12 C: 8	R: 6 C: 4	R: 10 C: 6	R: 5 C: 11	R: 2 C: 16
Percentage B&W- en raadsbesluiten waar geheimhouding op is gelegd t.o.v. totaal aantal B&W- én raadsbesluiten (openbaar en geheim)	4%	2,7%	1%	1,7%	3,4%	3,3%
Aantal besloten openbare BBV's met geheime bijlage(n) door college (C) en raad (R)	R: 20 C: 13	R: 21 C: 13	R: 16 C: 13	R: 10 C: 12	R: 15 C: 11	R: 11 C: 12
Percentage openbare B&W- én raadsbesluiten met geheime bijlage(n) waar geheimhouding op is gelegd t.o.v. totaal aantal B&W en raadsbesluiten (openbaar en geheim)	5,5%	4,5%	4,9%	3,8%	5,5%	4,2%

De constatering is dat in de periode 2020 tot en met 2025 het totaal aantal besloten geheime BBV's en openbare BBV's met geheime bijlage(n) is gedaald.

De stijgende relatieve aantallen in de jaren 2023–2025 worden deels verklaard door de introductie van de erepenning, die als B&W besluit onder geheimhouding zijn vastgesteld. Zonder de BBV's van erepenningen mee te nemen, ligt het totaal percentage van (gedeeltelijk) geheime BBV's voor 2025 0,8% lager.

Daarnaast is zichtbaar dat vaker wordt gekozen voor openbare BBV's met een geheime bijlage in plaats van volledig geheime besluiten. Deze ontwikkeling draagt bij aan een meer transparante manier van werken van de overheid, waarbij informatie alleen onder geheimhouding wordt gebracht indien dit noodzakelijk is.

Toelichting opbouw Rapportage 2026 Stand van zaken geheimhouding op bestuurlijke behandelvoorstellen

Besluit	Geheimhouding opheffen	Geheimhouding gedeeltelijk opheffen	Geheimhouding handhaven	Nog in beoordeling	Archiefwet 1995	Totaal
Aantal B&W-besluiten waar op besluit zelf en/of op één of meer bijlagen geheimhouding op is opgelegd door college	22	17	203	44	62	348
Aantal raadsbesluiten waar op het besluit zelf en/of op één of meer bijlagen geheimhouding is opgelegd	12	0	176	49	0	237
Totaal	34	17	379	93	62	585

De rapportage is opgebouwd op basis van een integrale herbeoordeling van alle bestuurlijke behandelvoorstellen (BBV's) waarop geheimhouding is opgelegd. Daarbij zijn alle geregistreerde besluiten meegenomen, ongeacht of deze eerder al (gedeeltelijk) openbaar zijn geworden.

In de overzichten is onderscheid gemaakt tussen besluiten waarbij de geheimhouding in de huidige rapportage wordt opgeheven (geheel of gedeeltelijk), besluiten waarbij de geheimhouding wordt voortgezet, besluiten die nog in beoordeling zijn en dossiers die onder de Archiefwet 1995 vallen. Uitgangspunt hierbij is dat uitsluitend sprake is van (gedeeltelijke) opheffing indien met deze rapportage daadwerkelijk een besluit wordt genomen tot het opheffen van (een deel van) de geheimhouding.

De opgenomen aantallen geven daarmee een actueel en volledig beeld van de stand van de geheimhouding op bestuurlijke behandelvoorstellen, waarbij zowel het huidige besluitmoment als de administratieve status van oudere dossiers inzichtelijk is gemaakt. Hiermee ontstaat een eenduidige basis voor bestuurlijke verantwoording en verdere besluitvorming over het al dan niet voortzetten van geheimhouding.

Draagvlak

Niet van toepassing

Aansluiting externe ontwikkelingen

De wetgeving/rechtspraak omtrent geheimhouding en geheimhoudingsgronden scherpt zich voortdurend aan. Gemeente Zaanstad gaat hier bewust mee om en gebruikt hiervoor de wet- en regelgeving van Wet open overheid. In lijn met deze aanscherpingen passen wij de regelgevingen ook constant toe op onze werkwijzen betreft geheimhoudingen.

Financiële consequenties

Niet van toepassing.

Juridische consequenties

Geheimhouding en opheffing geheimhouding op stukken ex. artikel 87 Gemeentewet moet op de juiste wijze plaatsvinden, in overeenstemming met de jurisprudentie van de rechtbanken en de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Schending van geheimen die zijn verkregen uit hoofde van ambt of wettelijk voorschrift, is strafbaar (Artikel 272 van het Wetboek van strafrecht).

Geheimhouding kan uitsluitend worden opgelegd indien een uitzonderingsgrond op basis van artikel 5.1 Woo van toepassing is en dit gemotiveerd wordt. Daarbij moet specifiek worden aangegeven welke informatie onder geheimhouding valt en wanneer herbeoordeling of opheffing van de geheimhouding aan de orde is.

Communicatie/vervolgtraject

Niet van toepassing.

Raadsbesluit

De gemeenteraad van Zaanstad,

Besluit:

1. Kennis te nemen van de volgende overzichten van bestuurlijke behandelvoorstellen (BBV's):
 - Bijlage 1 Overzicht geheime BBV's en openbare BBV's met geheime bijlage(n) met eindstation B&W – Geheimhouding (gedeeltelijk) opheffen 10264759
 - Bijlage 2 Overzicht geheime BBV's en openbare BBV's met geheime bijlage(n) met eindstation B&W – Geheimhouding handhaven 10264759
 - Bijlage 3 Overzicht geheime BBV's en openbare BBV's met geheime bijlage(n) met eindstation Raad – Geheimhouding (gedeeltelijk) opheffen 10264759
 - Bijlage 4 Overzicht geheime BBV's en openbare BBV's met geheime bijlage(n) met eindstation Raad – Geheimhouding handhaven 10264759
 - Bijlage 5 Overzicht geheime BBV's en openbare BBV's met geheime bijlage(n) met eindstation B&W of Raad – Geheimhouding tussentijds opgeheven 10264759
2. Kennis te nemen van het gehanteerde geheimhoudingskader, Bijlage 6 Gehanteerd kader bij het opleggen van geheimhouding 10264759.
3. Akkoord te gaan met het op grond van artikel 87 Gemeentewet (gedeeltelijk) opheffen van de geheimhouding op de BBV's zoals genoemd in Bijlage 3 Overzicht geheime BBV's en openbare BBV's met geheime bijlage(n) met eindstation Raad – Geheimhouding (gedeeltelijk) opheffen 10264759

In de vergadering van-.....- 2026

De griffier,

Conform de [machtiging tekenbevoegdheid raadstukken](#) is dit besluit alleen ondertekend door griffier.